

Megalakult a cédrusbizottság

Fenti címmel olvashattunk írást egyesületünk lapjának elmúlt évi szeptemberi számában. Bevallom, elképedve olvastam e híradást. Úgy tűnik, még mindig nem tanultunk saját múltunkból, de tágabb értelemben akár úgy is fogalmazhatnánk, nem tanultunk az emberiség eddigi telepítgető kedvének gyalázatosan negatív hatásaiból. De kanyarodjunk csak vissza Magyarországra, és nézzük, mit mutat flóránk mai képe. Az első adat, amire oda kell figyelnünk: a nálunk élő közel 3200 növényfaj 2%-a nem honos faj. E helyen célszerű azonban olyan tájidegen, kivadult és **felbecsülhetetlen gazdasági kárt okozó és biológiai sokféleségünket is súlyosan szegényítő fajokat említeni, mint pl. a zöld juhar, gyalogakác, amerikai kőris, akác stb.** Ismereteim szerint a hazai erdészeti gyakorlatban alkalmazott tájidegen és nemesített, azaz genetikailag szegényített fafajok száma közelíti a 40-et. Úgy tűnik, nem okoztak elegendő kárt az eddig telepítések. Nem tettük eléggé tönkre erdeinket mind gazdasági, mind biológiai értelemben? Nem elegendő, hogy erdeink és faültetvényeink 43%-a a tájidegen fafajokból áll?

Véleményem szerint napjainkra a magyar erdőkben annyi megoldatlan probléma gyűlt össze, hogy sokkal

hasznosabb lenne a meglévő szellemi kapacitást és pénzt ezek megoldására fordítani, mint egy újabb bizonytalan kimenetelű telepítést vizsgálgatni, amely ráadásul semmilyen hatósági engedéllyel sem rendelkezik. *A természetvédelmi törvény 8. § 4. bekezdése egyértelműen előírja, hogy új szervezet betelepítése akkor engedélyezhető, ha az őshonos fajok életfeltételeit nem károsítja.*

Persze a majd velem vitába szállók pontosíthatnak, és elmondhatják, hogy még nem vagyunk abban az állapotban, hogy szabadtéri kísérleteket végezzünk, tehát nem kell engedély sem. Egyfelől a hivatkozott írás tanúsága szerint sajnos már történtek szabadtéri kísérletek. Másfelől nagyon remélem, hogy senki sem vállalja majd egy újabb faj betelepítésének felelősségét, tehát nem is engedélyezik azt. Ha pedig az „eredményes” kísérlet nem kapja meg az engedélyt a szabadtéri megvalósításhoz, akkor vajon kell-e éveket azzal tölteni, hogy egy jelentéktelen erdészeti kérdésre pazaroljuk energiánkat. Mert hogy a kérdés jelentéktelen, azt maga a cikk is igazolja. A pozitív példaként felhozott Franciaországban is „csak” 2000 hektár, valószínűleg biológiai értelemben értékes kopárost sikerült tönkretenni cédrustelepítéssel. Kísértetiesen emlékeztet a hazai feketefenyő-telepítésre, ami sok más

mellett legnagyobb természeti értékeink egyikét, a pilisi lent veszélyezteti.

A harmadik évezred elején már mindenki számára nyilvánvaló kellene, hogy legyen: a társadalmi elvárásoknak megfelelően az erdőkben a gazdasági haszonvétel kezd háttérbe szorulni, és a közjóléti, természetvédelmi funkció erősödik. Úgy gondolom, sokkal inkább azzal kellene foglalkozni, hogy miként őrizhetők meg az elegy-fafajok, mit kell tenni a veszélyeztetett erdőtülsulások megőrzése végett, hogyan takarítható el a feketefenyő a biológiai szempontból különösen értékes dolomit kopárokról vagy a zöld juhar a hullámtérből, hogyan lehet kiszorítani az akácot a középhegységekből, mit kell tenni azért, hogy pl. a bükk élőhelyén található fenyőültetvények eltűnjenek. Van persze másik út is. Megtehetjük, hogy tovább növeljük az akácosok területét, tovább telepítjük homoki és karszt területeinkre a biztos gazdasági veszteséget okozó feketefenyőt, továbbra is egyenként kitermeljük az erdőből a barkócat, madárcezesznyét, Hollandiából importált bükkcsemetével erdősítünk, további fafajokat vonunk be a klónozásba, vöröstölgyet telepítünk oda, ahová a kocsányos vagy kocsánytalan való, folytatjuk a tolólapos kituskózást és cédrusbizottságot alakítunk.

Haraszthy László